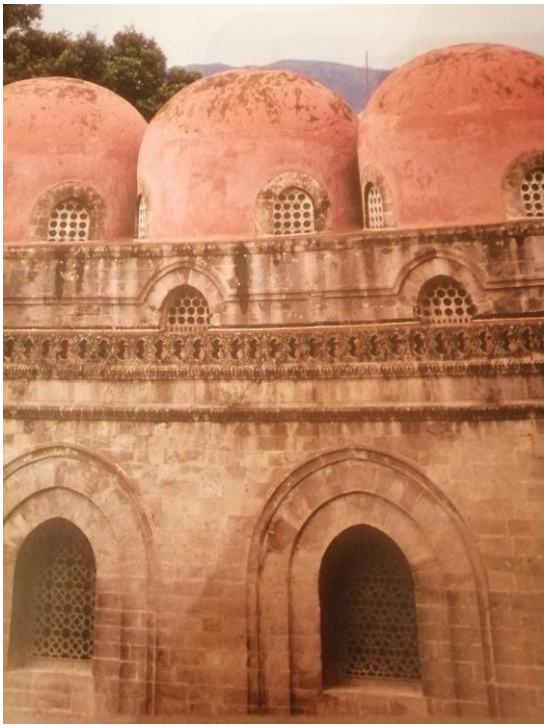
Sumonyi Zoltán

Hajunk szála se görbül

Palermo – Agrigento, 1990.

A *Prix Italia* nevű nemzetközi rádió- és televíziójáték versenyt 1990-ben Palermóban rendezték. A nyitó ünnepség egyetlen dologban tért el a két korábbi megnyitótól (én ekkor még csak harmadszor vettem részt a Prix Italián), abban, hogy az Olasz Rádió elnökének üdvözlő szavai után a műsorvezető bekonferálta a fesztivál fővédnökét, és mély tisztelettel felkérte beszédének megtartására. A színpad közepén ülő fehéröltönyös, alacsonyabb férfi fölpattant, és indulatos hadonászással kezdett szónokolni. Valami olyasmit mondott, hogy vannak, akik azt gondolják, hogy Palermo veszélyes város. Ez hazugság! Hazugság! Vannak, akik azt hiszik, hogy itt este nem biztonságos sétálni az utcán. Ez nem igaz! Sokan úgy hallották, hogy egész Szicília veszedelmes tartomány. Hazugság! Ne higgyék el! Maguk éjjel kettőkor is nyugodtan bemehetnek a legkisebb sikátorokba, mert a hajuk szála sem fog meggörbülni! Erről én kezeskedem! Csak egy dologra ügyeljenek nagyon! Soha ne feledjék el jól láthatóan kitűzni a Prix Italiát jelző részvételi kártyájukat!

Az indulatosan rikácsoló fővédnök után következett *Piergiorgio Branzi*, a Prix Italia főtitkára, aki tekintélyt parancsoló megjelenésével és megszólalásával az őszülő Vittorio De Sicára emlékeztetett. Ő a zsűrizés menetének és metódusának szokásos ismertetése után még elmondta, hogy a rádióhallgatások és a tévészemlék, valamint a zsűrizések itt lesznek ebben a tengerre néző, kör alakú, erődszerű kultúrpalotában, de a hatodik napon lemegyünk Agrigentóba. Ott lesz a díjak átadása és a záróünnepség, miközben szállodánk teraszáról gyönyörködhetünk a *Templomok Völgyének* megvilágított, ógörög romtemplomaiban.

Piergiorgio Branzit jól ismertem, mert tavasszal, éppen az első szabad parlamenti választások idején, a Magyar Rádió alelnökének meg-

hívására egy hetet töltött Budapesten. A hivatalos programokon kívül én kalauzoltam a városban, és elvittem a Dunakanyarba is. Így tőle tudtam, hogy korábban évekig volt az olasz rádió és televízió szerkesztő-műsorvezetője, majd 1962-től 66-ig moszkvai tudósító, és elég jól beszél oroszul. Egészen természetes volt hát, hogy erősen érdekelte a magyarországi rendszerváltás, és hogy esténként, a Rádióhoz közeli Erzsébet Hotelben kíváncsian néztük a hirtelen megsokasodott pártok televíziós vitáit. De azt csak sokkal később tudtam meg, hogy rádiós és tévés munkája előtt fotóriporter volt, hogy nyugdíjba vonulása után visszatért a fényképezéshez, és ma, kilencvenhárom évesen is az egyik legnagyobb olasz fotóművészként tisztelik.

Palermóban a hangjáték-zsűriben ültem, s miután az előző évben, Perugiában átestem a tűzkeresztségen, már volt némi tapasztalatom. Persze, csak némi. A hat–hétfős zsűri naponta tíz–tizenkét hangjátékot hallgatott, természetesen eredeti nyelven, miközben igyekezett sorról-sorra követni a szövegkönyv angolra vagy franciára fordított változatát. Így a gyakorlott rádiós fül nem csak a tartalomra figyelt, de értékelni tudta a rendező, a színészek és a hangmérnök teljesítményét, a betétzenék és egyéb hangeffektusok kellő, vagy túlzott alkalmazását. A meghallgatások után sokszor éjfélig is vitatkoztunk a sorrenden, mert mindig egyhangú döntést kellett hoznunk. Csak azok zsűrizhettek, akiknek abban az évben az adott műfajban nem volt érdekeltségük, s így sokkal igazságosabb eredmények születtek, mint például Berlinben vagy a horvátországi Hvár szigetén, ahol minden delegált szavazott. Ráadásul írásban, arctalanul, ami lehetőséget adott az elvtelen lobbizásra, olykor szemérmetlen csalásokra is. Öt nap múlva az egész Prix Itáliás társaság három autóbusszal elindult Agrigentóba. Palermótól szinte egyenes vonalban szeltük át dél felé Szicíliát, Selinuntéban álltunk meg először. Ott, még ebéd előtt megnéztük a dór oszlopfőket a több ezer éves görög templom-csarnokokban, s délután indultunk a tengerparti úton kelet felé. Én az

első buszban ültem Branzi mellett, s mielőtt fölkanyarodtunk volna az Agrigentóba vezető útra, a busz megállt, a sofőr hátra szólt Branzinak. Előre ment, néhány percig beszélgetett valakivel egy recsegő készüléken, aztán komor arccal ült vissza a helyére.

– A kis Napóleonnal beszéltél? – kérdeztem, utalva a *„Van, aki forrón szereti”* című film gengszterére. Branzi körülnézett, hogy ért-e ott más is oroszul.

– Igen. Azt mondja, hogy ne menjünk be a városba, mert estefelé a főtéren történhet valami. Csak menjünk egyenesen. Lefoglaltak nekünk egy egész szállodát a tengerparton.

– Miért, mit történhet?

Branzi megint körülnézett, de a lengyelek és a jugoszláviai küldöttek, akik esetleg érthették volna, a mögöttünk jövő buszokban ültek, az oroszok pedig ekkor még nem vettek részt a nemzetközi rádiós és tévés versenyeken.

– Meg fogják gyilkolni a vizsgálóbírót.

– Meggyilkolják? Mikor?

– Fél hétkor.

– De még csak öt óra van! – néztem az órámra. – Nem lehetne megakadályozni?

– Nem! – mondta, és éreztem, hogy erről nem akar többet beszélni.

Alig helyezkedtem el a szállodában, amikor valaki bekopogott a szobámba. Ilana Zukkermann lépett be, az izraeli rádió delegáltja, vele zsűriztem már Perugiában is.

– Gyorsan kapcsold be a tévét! – mondta idegesen.

A híradóban Agrigento főterét mutatták, egy még füstölgő autó körül szaladgáló csendőröket, és a szöveg szerint ismeretlen tettesek megölték a vizsgálóbírót. A csendőrség keresi az elkövetőket.

– Nézd meg! Ott középen! Ott abban a szállodában kellett volna laknunk!

Ilana Zukkermann, aki Jeruzsálemben testközelből is láthatott hasonló jeleneteket, reszketve állt a tévé előtt.

– Ne félj! – mondtam az ötven év körüli, szép arcú, sápadt asszonynak – hallottad, ha jól láthatóan rajtad van a Prix Itáliás kitűző, a hajad szála se fog meggörbülni.

2021. augusztus 22.